

TATINB'AL IJLENAL TETZ TENAM

K'UJB'AB' TZII TETZ IJLENAL TU TACHUL 12-2020

Tu tenam Tx'ava'il Ixi'm tu q'ii vinaj oxva'l tachb'al ivajpaj ich' tetz u ya'b' 2020

U IJLENAL TETZ U TENAM TX'AVA'IL IXI'M

IXE'AL TOKEB'AL

As aatz u ijlenal tu tenam Tx'ava'il Ixi'm, nuk'el tib' tuch' q'u seb'al iq'ab' taq'onom taq' elu'l u B'ek'b'al tu tachul 05-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020 tuch' 9-2020, aq'el tzii ti' utz b''anel tuche' tu b'ek'b'al 8-2020, 9-2020, 21-2020 tuch' 22-2020, tetz u b'anb'al b'ek'b'al, as vet taq' tzi' ti' imajax q'u aanima tu kajayil u tuuleb'al u tenam ti' u Tiila Iltza'l nipaaleb'ele', ti' itzaq'b'e'b' tetz u ilol Inujul Tiichajil vatz tx'ava', ti' tan nipaal ma'l u yaab'il as coronavirus COVID-19 ib'ii, as nitiq'ov b'en aanima tu kolo'ib', ti' imajaxe' tuch' teesal el u yaab'il coronavirus COVID -19 ib'ii, utz nib'anax tu q'u Ilol Inujul Tiichajil tetz aanima tu tenam tza'.

IXE'AL TOKEB'AL

As aatz tu q'u q'ii tza', viyak'ine' tuch' u talat tib' u yaab'il va'l atil vatz tx'ava' a' ib'ii coronavirus COVID-19, niyak'in tatin tu tenam Tx'ava'il Ixi'm, utz ti' tek va'l tzi' a' nixe'av tib' ti' u b'ek'b'al atile' ti' tilax inujul tatin tenam tuch' ti' tatin Tiichajil, utz nitilaxe' as aatz q'u aq'onom tetz tilax tiichajil tuch' aanima sikajayil as techenal salochoni echa' va'l nital q'u b'ek'b'al tuul tuch' ti'el u tenam tza', ti' teesale', imajax ivatz u yaab'il utz ech tzi' sa ole' uxhchil ti' iyatz'ax u yaab'il atile tza'.

IXE'AL TOKEB'AL

Utz aatz q'u'l ix'e'av tokeb'al vet qalka, tan aatz u Ilol Inujul Tiichajil nitale' utz nitoksa sukuvatz iyake'sal iq'iil u tilax inujul u tiila iltza'l, utz niqil majte as techenal chit sa ilax inujul tatin uxhchil vatz u tza'l nipaaleb'ele' tza', ech aatz u ijlenal sa aq'onin ti' tatinsal u tiichajil, u b'a'nil tuch' vixeel q'u aanima jejllel tuul, echtok'e' ninimb'ixsal iq'iil vimajax q'u aanima va'l sa txojpu iq'iil teesal titxa'k tu juevis ka'va'l tachb'al ijujajpaj ich' tu ya'b' tza'.

ECHTOKE'

Ni toksal titxa'k va'l nital tu q'u tachul tajnib'al b'ek'b'al 1°, 2°, 93, 94, 95, 138, 139 tuch' 183 tu q'u jatxb'al tib' e) tuch' f) tu vix'e'al tatin B'ek'b'al tu tenam Tx'ava'il Ixi'm, utz

nixe'a tib' tu tajnib'al 30, tetz u B'ek'b'al b'anel tu ijlenal 114-97, tuch' q'u tajnib'al 1, 2, 14 tuch' 15 tetz u B'ek'b'al tu tachul 7 va'l b'anel tu Nimla Nuk'u B'anel tu Tenam Tx'ava'il lxi'm tuch' tu vib'ek'b'al u tatinaj tenam; tu tajnib'al 58, 60 y 75 tetz u B'ek'b'al ti' tilax inujul Tiichajil Tenam.

U IJLENAL TUCH' Q'U SEB'AL IQ'AB' TAQ'ONOM,

NITAQ'KA TZII TI':

B'axa tajnib'al 1. Inimb'ixsal tuul iq'iil. Ni nimb'ixsal tuul q'ii ti' as saje'op va't ich' vimajax ixaanpaal q'u aanima, echa' va'l nital tu b'ek'b'al b'anel tu ijlenal tu tachul 5-2020, tu q'ii o'va'l tachb'al itoxva' ich' tetz u ya'b' 2020, aq'el tzii ti' tu B'ek'b'al tu tachul 8-2020, B'anel tu q'u B'anol B'ek'b'al, aq'el elu'l tu q'ii kab'laval tachb'al itoxva' ich' tu ya'b' 2020, utz va'l b'anel tuch tu B'ek'b'al tu tachul 6-2020, aq'el elu'l tu q'ii vinaj uma'l tetz vitoxva' ich' tu ya'b' 2020, utz nimb'ixsamal tuul iq'iil tu b'ek'b'al 7-2020, ka'b'il aq'el tzii ti' tu b'ek'b'al 9-2020, utz nimb'ixsamal iq'iil tu b'ek'b'al 8-2020, va'l aq'el elu'l tu q'ii vinqil tachb'al ikaava' ich' tu ya'b' 2020, aq'el tzii ti' tu b'ek'b'al tu tachul 21-2020, tetz u b'anb'al b'ek'b'al tetz u tenam, nimb'ixsamal tuul tu b'ek'b'al tu tachul 9-2020, aq'el elu'l tu tachul vinaj kaava'l tachb'al to'va' ich' tu ya'b' 2020, aq'el tziite tu b'ek'b'al 22-2020, b'anel tu B'anb'al B'ek'b'al tetz tenam.

Ka'va'l tajnib'al 2. Kam tokeb'al. Vinimb'ixsal tuul iq'iil ti' imajax q'u aanima, echa' va'l alelnale, ti' tan aatz ti' q'u q'ii vet paalyuka tza' niyak'ine', ichee aanima as nitok u yaab'il ti' tza' COVID-19 ib'ii utz ootzajimal as atil tokeb'al q'u aanima ti' ikolax vitiichajil utz aatz u ijlenal atilka sivatz ikolax majte, utz techenal sa yake' ti' tilax inujul itx'aal tatin q'u aanima, imajax ivatz tuch' iyatz'ax u yaab'il tza' ech ye'k tza'l sipaaleb'e tu viq'iisaj q'u aanima tu tenam Tx'ava'il lxi'm, ech sa ole' uxhchil ti' iya'sal ipaxpaal u yaab'il tuch' q'u tza'l q'u'l nitaq'ka xo'l q'u aatenam.

Oxva'l tajnib'al 3. Tz'akab'al as tetz chitu'. Ti' tilax inujul kaayil q'u tx'iib'al iq'ii tenam utz a' ma'l q'u kolb'al tetz aanima vatz q'u yaab'il, aatz tu vipaaleb'al u tiila itza'l tza' nitaq'axka u tz'akab'al as tetz chitu', echa' q'u'l ib'ii tz'ib'amalel va'l vet taq' u llol Inujul Tiichajil vatz tx'ava' (OPS EML-ICU-COVID-19) echa' q'u'l tza':

1. Txumb'al ti' tilax inujul u tatin vichi'l u aanima.
2. Kaas ti' taq'ax kaji'q' tuch' ixevan ya'v, oknaj tuul ikaji'q'al.
3. Tx'akab'al tetz itx'aal tilb'el ipaal kaja' tu ti'b'otx'il ya'v.
4. Tz'akab'al tetz tx'aab'al tuul tuul u ya'v.
5. Majol icheesal txokpil yaab'il, oknaj tuul echa' azitromicina, ivermectina, remdesivir, oseltamivir, tuch' joltu tz'akab'al as atile ti' itz'akal u yaab'il SARS-CoV-2.

Aatz u tokeb'al q'u tz'akab'al niqale' tza', ye'k saveeti as q'u aanima sijunal oj vatz b'ek'b'al as saloq'on, sab'en ich'o'lixsa, sachokon, sa ab'in, sijal ija'me'l, samoxsali, utz samotx iyansa tib' tuul, ye'kan sisa'a ib'anax q'u'l saqale' tza', oj ab'iste ko'xh va'toj kam sab'anli satal u llo' Inujul Tiichajil oj joltu tz'akb'alib' atile as sisavsa q'u tz'akab'al tza'.

Kaava'l tajnib'al 4. Imolaxe'. Nimolax q'u llo' Inujul B'ek'b'al as tu ko'xh oxva'l q'ii sataq' tzii ti' u B'ek'b'al tza', as satil inujul satootzaji, sipich'u utz satale' satz veet ib'anle' pek oj ye'k saveeti. Tan nik'uchaxte kajayil q'u iltza'l q'u'l nipaaleb'el tu tenam tuch' q'u tilax inujul u yaab'il va'l nipaal tu tenam tza', utz nitoksal sivatz kamti' sanimb'ixsal tuul q'u q'ii q'u'l niqale', ech niteesal ninimal va'l atilka tu tajnib'al 32 tetz u B'ek'b'al ti' tilax tatin aanima tu va'l jejlleka.

O'va'l tajnib'al 5. U talax inujul tu kajayil q'u yolb'al. Nichajaxb'en u K'ulb'il Yol Witz Paxil tuch' kajayil q'u tatine' ti' iq'axsal tu kajayil q'u yolb'al k'uy kumam, Garifuna tuch' Xinca kajayil u tuuleb'al u B'ek'b'al tza', ech sapaxsal itziul tuch' tootzajil tu kajayil u tuuleb'al q'u tenam va'l niyolb'elik u yolb'al tu tenam Tx'ava'il lxi'm, ye'xhab'il va'j yolb'al sa eesalka.

Vaajil tajnib'al 6. Ipaxsal itziul. Nichajb'en kajayil q'u paxsan itziul kam vi' tenam, tuch' jolte as nitalpaal itziul kam, ab'iste ko'xh va'ti'oj as nitaq'onine' ti' telo'p yol vatz saj, as oya ko'en ipaxsat itziul u tuuleb'al u b'ek'b'al tza', ti' u taq'ax tzii, inimb'ixsal tuul iq'iil, ib'anax tuche' tuch' teesal titxa'k u b'ek'b'al tza', utz echa' q'u txumb'al nitaq' elu'l u ijlenal ti' q'u'l niqale' tza', utz ooje'la tzii ko'xh telo'p tu q'u yolb'al Kaxhlan, tetz K'uy Kumam, Garifuna tuch' Xinca, as sapaxsal paal talax tu tenam va'l jejlleka, oj ye'k sib'ane' echa' va'l nital u b'ek'b'al tza' utz saku' tu paav ech sa atin ya'lum choom ti' echa' va'l nital q'u b'ek'b'al.

Ech nital tu b'ek'b'al asoj b'ek'b'al nitaq'ax elu'l utz echa' va'l nital u b'ek'b'al tza' oya ko'en paxsal itziul sab'anaxi utz techenal sa ilax inujul ib'anle' pek oj ab'il nipaasa tib' utz saku' tu paav vatz u b'ek'b'al tza'.

Jujva'l tajnib'al 7. Itxakunsal b'ek'b'al. Aatz u b'ek'b'al tza' yak ko'xh nitoksal titxa'k cheel utz techenal sa aq'ax elu'l vatz saj tu u Paxsan Tzii xo'laj tenam.

AQ'AXOJEL ITZIIUL

Juan Carlos Alvarado Soto
JUAN CARLOS ALVARADO SOTO
MINISTRO DE LA DEFENSA
NACIONAL

María Amelia Flores González
MARÍA AMELIA FLORES GONZÁLEZ
MINISTRA DE SALUD PÚBLICA Y
ASISTENCIA SOCIAL

José Eduardo León Cárdenas
JOSÉ EDUARDO LEÓN CÁRDENAS
MINISTRO DE COMUNICACIONES,
TRANSPORTE Y TURISMO

Alvaro González Ricci
ALVARO GONZÁLEZ RICCI
MINISTRO DE EMPLEO,
PROTECCIÓN
SOCIAL

Claudia Patricia Urbina
CLAUDIA PATRICIA URBINA DE CÁRDENAS
MINISTRA DE EDUCACIÓN

Luis Alberto Monge
LUIS ALBERTO MONGE
MINISTRO DE CULTURA
Y DEPORTES

Alberto Fernández Arias
ALBERTO FERNÁNDEZ ARIAS
MINISTRO DE ENERGÍA
Y MINAS

Rafael Alberto Cobas Madrid
RAFAEL ALBERTO COBAS MADRID
MINISTRO DE TRABAJO Y
PREVISIÓN SOCIAL

José Ángel López Campesado
JOSÉ ÁNGEL LÓPEZ CAMPESEADO
MINISTRO DE AGRICULTURA,
GANADERÍA Y PESQUERÍA

María Roberta Rojas Espino
MARÍA ROBERTA ROJAS ESPINO
MINISTRO DE AMBIENTE,
PLANIFICACIÓN NATURAL Y
RECURSOS NATURALES

Rodrigo Segura
RODRIGO SEGURA
MINISTRO DE DESARROLLO
SOCIAL

Roberto Antonio Maizá Morales
ROBERTO ANTONIO MAIZÁ MORALES
MINISTRO DE ECONOMÍA

Leida Lorely Pineda Carmona
LEIDA LORELY PINEDA CARMONA
MINISTRO DE INDUSTRIA,
COMERCIO Y TURISMO

